

LICEUL TEHNOLOGIC „ COSTACHE CONACHI”, LOCALITATEA PECHEA, JUDEȚUL GALAȚI

Profesori: ARMENCEA MONA, ATANASIU GINA, COSTIN SILVIA SĂNDICA

Clasa a XII-a, filiera tehnologică

Disciplina: Matematică – Algebră

An școlar: 2023-2024

Nr. de ore/ săptămână: 3

Proiectul unității de învățare
INELE DE POLINOAME CU COEFICIENTI ÎNTR-UN CORP COMUTATIV

COMPETENȚE SPECIFICE:

C1. Recunoașterea mulțimilor de polinoame

C3.2. Aplicarea unor algoritmi în calculul polinomial sau în rezolvarea ecuațiilor algebrice

C5.2 Determinarea unor polinoame sau ecuații algebrice care îndeplinesc condiții date

C6.1 Exprimarea unor probleme practice folosind calcul polinomial

C6.2 Aplicarea prin analogie, în calcule cu polinoame a metodelor de lucru din aritmetica numerelor

Nr. ore alocate: 12 ORE

CONȚINUTURI- detaliate ale unității de învățare	COMPETENȚE SPECIFICE vizate	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	RESURSE	EVALUARE
1. Forma algebrică a unui polinom 1 oră	C1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Introducerea noțiunii de polinom cu coeficienți într-un corp comutativ K. ➤ Prezentarea formei algebrice a unui polinom, identificarea coeficienților, stabilirea gradului unui polinom, polinoame egale.	<i>Resurse materiale :</i> Tabla, manual , culegere de probleme	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Observația sistematică a elevilor ❖ Aprecierea verbală

	C5.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Exprimarea, prin simboluri specifice, a relațiilor matematice dintr-o problemă ➤ Exerciții de aflare a unor parametri în funcție de gradul polinomului ➤ Stabilirea gradului unui polinom în funcție de anumiți parametri 	<p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul activității frontale și individuale</p> <p>Tema pentru acasă</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aprecierea răspunsurilor primite
<p>2.Operații cu polinoame(adunarea, înmulțirea, înmulțirea cu un scalar) 1 oră</p>	C3.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Definirea operațiilor de adunare, înmulțirea a două sau mai multe polinoame, înmulțirea unui polinom cu un scalar ➤ Identificarea proprietăților adunării și înmulțirii polinoamelor cu coeficienți într-un corp comutativ ➤ Definirea noțiunii de inel de polinoame într-o nedeterminată cu coeficienți într-un corp comutativ ➤ Stabilirea gradului sumei și a produsului a două polinoame de grade diferite 	<p><u>Resurse materiale :</u> Tabla, caietele elevilor, <u>fișa de lucru 1</u></p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul activității frontale și individuale</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Observația sistematică a elevilor ❖ Aprecierea verbală ❖ Verificarea notițelor elevilor
	C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Determinarea valorii unui polinom într-un punct 	<p>Tema pentru acasă :exercițiile din fișă rămase nerezolvate</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Discutarea răspunsurilor oferite de elevi

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Exerciții de calcul al sumei și produsului a două polinoame, respectiv a produsului dintre un polinom și un scalar 		
3. Teorema împărțirii cu rest, împărțirea polinoamelor. 1 oră	C1 C3.2 C5.2 C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Enunțarea Teoremei împărțirii cu rest ➤ Exerciții de determinare a restului unei împărțiri utilizând teorema împărțirii cu rest ➤ Introducerea algoritmului de împărțire a două polinoame ➤ Exerciții de determinare a câtului și restului împărțirii a două polinoame utilizând algoritmul de împărțire. ➤ Aflarea câtului și restului împărțirii lui f la g prin metoda coeficienților nedeterminați 	<p><u>Resurse materiale :</u> manual , <u>fișă de lucru 2</u></p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul Tema pentru acasă : restul exercițiilor din fișa de lucru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă ❖ Observația sistematică a elevilor ❖ Aprecierea răspunsurilor primite
4. Împărțirea cu X – a Schema lui Horner 1 oră	C1 C3.2 C5.2 C6.1 C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezentarea procedurii de determinare a câtului și restului folosind schema lui Horner ➤ Stabilirea condiției necesare aplicării schemei lui Horner ➤ Utilizarea schemei învățate pentru aflarea câtului, restului sau a unor parametri reali ➤ Rezolvarea de probleme și situații-problemă 	<p><u>Resurse materiale :</u> manual ,tabla culegere de probleme</p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă ❖ Observația sistematică a elevilor ❖ Autoevaluarea ❖ Aprecierea răspunsurilor primite

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Analiza rezolvării unei probleme din punctul de vedere al corectitudinii, al simplității și al clarității 	activități frontale și individuale Tema pentru acasă	
5.Divizibilitate, teorema lui Bézout. 1 oră	C1 C3.2 C6.2 C6.1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Identificarea asemănarilor între relația de divizibilitate din mulțimea numerelor întregi cu cea de divizibilitate în inelul polinoamelor ➤ Introducerea noțiunilor de relație de divizibilitate în inele de polinoame, a divizorilor proprii și improprii ➤ Prezentarea proprietăților relației de divizibilitate în inelul polinoamelor ➤ Enunțarea teoremei lui Bézout ➤ Utilizarea teoremei lui Bézout în aflarea parametrilor apăruiți în scrierea unui polinom ➤ Determinarea unor parametri reali știind că două polinome sunt divizibile ➤ Rezolvarea de probleme date în anii anteriori la Bacalaureat 	<u>Resurse materiale :</u> manual , tabla, <u>fișă de lucru 3</u> <u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul, demonstrația activități frontale și individuale Tema pentru acasă : restul exercițiilor din fișa de lucru	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă ❖ Observația sistematică a elevilor aprecierea verbală ❖ Evaluarea prin sondaj ❖ Aprecierea răspunsurilor primite

<p>6.C.m.m.d.c și c.m.m.m.c pentru polinoame 1 oră</p>	<p>C1 C3.2 C1 C6.2 C6.1</p>	<p>➤ Definirea c.m.m.d.c și c.m.m.m.c.pentru două polinoame</p> <p>➤ Introducerea algoritmului lui Euclid pentru determinarea unui c.m.m.d.c. a două polinoame</p> <p>➤ Definirea polinoamelor prime între ele</p> <p>➤ Exerciții de determinare a c.m.m.d.c. și c.m.m.m.c</p> <p>➤ Imaginarea și folosirea creativă a unor reprezentări variate pentru depășirea unor dificultăți</p>	<p><u>Resurse materiale :</u> Tabla, manual , culegere de probleme</p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristică , exercitiul activității frontale și individuale</p> <p>Tema pentru acasă</p>	<p>❖ Corectarea temei la tablă(dacă este cazul)</p> <p>❖ Observația sistematică a elevilor</p> <p>❖ Aprecierea răspunsurilor primite</p>
<p>7.Descompunerea unui polinom în factori ireductibili 1 oră</p>	<p>C1 C3.2 C5.2 C6.1</p>	<p>➤ Definirea polinoamelor reductibile peste un corp comutativ</p> <p>➤ Aplicarea teoremei de descompunere în factori ireductibili a polinoamelor de grad mai mare sau egal decât 1</p> <p>➤ Exerciții de descompunere în factori ireductibili a unor polinoame</p> <p>➤ Identificarea de metode diferite de rezolvare a unor descompuneri în factori</p>	<p><u>Resurse materiale :</u> manual , caietele elevilor, culegere de probleme</p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristică , exercitiul,</p>	<p>❖ Corectarea temei la tablă(dacă este cazul)</p> <p>❖ Observația sistematică a elevilor</p> <p>❖ Aprecierea răspunsurilor primite</p>

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Folosirea particularizării, a generalizării sau analogiei pentru rezolvarea de probleme noi, pornind de la o proprietate sau problemă dată 	investigația științifică	
8.Rădăcini ale polinoamelor. 1 oră	C1 C3.2 C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reactualizarea noțiunii de rădăcină a unui polinom cu coeficienți într-un corp comutativ ➤ Introducerea noțiunii de ordin de multiplicitate a unei rădăcini (simplă, dublă, triplă, etc) ➤ Exerciții de determinare a ordinului de multiplicitate cu ajutorul schemei lui Horner sau a derivatei formale a unui polinom ➤ Aplicarea noțiunii de multiplicitate a unei rădăcini pentru determinarea parametrilor reali 	<p><u>Resurse materiale :</u> manual ,<u>fișă de lucru 4</u></p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul</p> <p>Tema pentru acasă :exercițiile rămase nerezolvate din fișa de lucru</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă ❖ Observația sistematică a elevilor ❖ Discutarea răspunsurilor oferite de elevi
9.Relatiile lui Viète (pentru polinoame de grad cel mult 4) 1 oră	C1 C3.2 C5.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reactualizarea și demonstrarea relațiilor lui Viète pentru o ecuație de gradul al II-lea ➤ Identificarea relațiilor între rădăcinile și coeficienții unui polinom (relațiile lui Viète) de gradul II, III sau IV ➤ Utilizarea în termeni logici a unei rezolvări de probleme 	<p><u>Resurse materiale :</u> manual ,<u>fișă de lucru 5</u></p> <p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Aprecirea răspunsurilor primite ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă ❖ Observația sistematică a

	C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Folosirea relațiilor lui Viète în aflarea sumei pătratelor sau cuburilor rădăcinilor unui polinom cu coeficienți într-un corp comutativ 	<p>conversația euristică , exercitiul, problematizarea</p>	elevilor aprecierea verbală
	C6.1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Reformularea unei probleme echivalente sau înrudite 	<p>Tema pentru acasă :exercițiile rămase nerezolvate din fișa de lucru</p>	
10. Polinoame. Aplicații. 1 oră	C1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Analiza secvențelor logice în etapele de rezolvare a unei probleme 	<p><u>Resurse materiale :</u> Tabla, manual, <u>fișa de lucru 6</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verificarea prin sondaj a temei de acasă
	C3.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aplicarea noțiunii de multiplicitate a unei rădăcini pentru determinarea parametrilor reali 	<p><u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversația euristică , exercitiul, rezolvarea de probleme</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Observația sistematică a elevilor
	C6.1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Redactarea unor demonstrații folosind terminologia adecvată ➤ Formarea deprinderilor de aplicare a relațiilor lui Viète 		<ul style="list-style-type: none"> ❖ Discutarea răspunsurilor oferite de elevi
	C6.2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rezolvarea de probleme și situații-problemă 	<p>Tema pentru acasă :exercițiile rămase nerezolvate din fișa de lucru</p>	
11. Evaluare 1 oră	C1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezentarea testului sumativ 		

	C5.2	➤ Evaluare sumativă a unității de învățare	<u>Resurse materiale :</u> foi de scris, <u>testul sumativ</u> <u>Resurse procedurale:</u> explicatia, exercițiul , rezolvarea de probleme	❖ Administrarea testului
	C6.1	➤ Utilizarea formulelor standardizate în înțelegerea ipotezei		❖ Activitate individuală
	C6.2	➤ Folosirea unor repere standard sau a unor formule standard în rezolvarea de probleme		
<u>12. Oră remedială</u> <u>1 oră</u>	C3.2	➤ Discutarea testului sumativ	<u>Resurse materiale :</u> Tabla, testul sumativ, testele elevilor <u>Resurse procedurale:</u> explicatia, conversatia euristica , exercitiul, demonstrația	❖ Corectarea testului sumativ
	C6.2	➤ Exprimarea rezultatelor în limbaj matematic ➤ Analiza rezolvării unor probleme din punctul de vedere al corectitudinii și al semnificației rezultatelor		❖ Discutarea răspunsurilor primite de elevi

Clasa a XII-a – M2 (profil tehnologic) 3 ore/săptămână
Unitatea de învățare: Inele de polinoame cu coeficienți într-un corp comutativ
Lecția L1: Forma algebrică a unui polinom, operații cu polinoame

Fișa de lucru 1

- 1) a) Se consideră polinomul : $f \in \mathbb{R}[X], f = -2X^4 + X^3 - 4X^2 + 3X - 1$.
Calculați : $f(1), f(-1), f(2), f(-3)$
- b) Se consideră polinomul : $f \in \mathbb{C}[X], f = X^4 - 2X^2 + 9$. Calculați: $f(\sqrt{2} + i)$
- c) Se consideră polinomul $f \in \mathbb{Z}_5[X], f = 3X^5 + 3X^3 + 3X + 4$.
Calculați: $f(\hat{0}) + f(\hat{1})$
- d) Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{R}[X], f = 4X^3 - 2X^2 + X - 1$ și $g = 2X^2 - 4X + 5$.
Calculați: $2f + 2g, f \cdot g, f(2) - g(2)$.
- 2) a) Se consideră polinomul: $f \in \mathbb{R}[X], f = 2X^5 - 5X + a$. Să se determine parametrul real a , pentru care $f(2) = 0$.
- b) Se consideră polinomul: $f \in \mathbb{R}[X], f = -X^3 + aX + b$. Să se determine parametrii reali a și b , pentru care $f(-1) = -2$ și $f(2) = -8$
- 3) a) Să se determine polinomul $f \in \mathbb{R}[X], \text{grad} f = 1$, știind că: $f(-1) = 8$ și $f(2) = -1$.
- b) Să se determine polinomul $f \in \mathbb{R}[X], \text{grad} f = 2$, știind că: $f(1) = 0, f(0) = 1$ și $f(2) = 5$.

Clasa a XII-a – M2 (profil tehnologic) 3 ore/săptămână

Unitatea de învățare: Inele de polinoame cu coeficienți într-un corp comutativ

Lecția : Împărțirea cu rest a polinoamelor

Fișa de lucru 2

I. Încercuți varianta corectă:

1. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^{100} + 3X^{98} - X^2 + X + 1$ și $g = X^2 - 1$. Determinând restul împărțirii polinomului f la polinomul g , obținem:

- a) $r = X + 4$;   b) $r = 0$;   c) $r = 2X + 1$;   d) $r = X$

2. Aflați $a, b \in \mathbb{C}$ astfel încât polinomul $f = X^4 + aX^3 + bX + 1$ împărțit la polinomul $g = X^2 + X + 1$ să dea restul $r = X + i$.

- a) $a = 1$ și $b = i$;   b) $a = i + 1$ și $b = 0$;   c) $a = 2i + 31$ și $b = i$;   d) $a = i - 1$ și $b = 0$;

II. Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la g , în fiecare din cazurile de mai jos, apoi asociați fiecărui enunț din coloana A, rezultatul corespunzător din coloana B.

Coloana A

Coloana B

1. $f = 3X^5 + X^3 + 2X + 4$ și $g = X^3 + 3X^2 + 1; f, g \in \mathbb{R}[X]$,	a) $q = 4X^2 + 4X + 2, r = 4$
2. $f = 3X^5 - 4X^3 + 2X^2 + 7X - 8$ și $g = X^2 - X + 2; f, g \in \mathbb{Q}[X]$,	b) $q = 3X^2 - 9X + 28, r = -87X^2 + 11X - 24$
3. $f = 5X^4 + 2X^3 - 3X^2 + 2X + 1$ și $g = X^2 + 3X + 3; f, g \in \mathbb{Z}[X]$	c) $q = 5X^2 - 13X + 21, r = -22X - 62$
4. $f = 2X^5 + 3X^3 + 4X + 1$ și $g = 4X^3 + X^2 + 2; f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$	d) $q = 3X^2 + 3X, r = 4X^2 + 3X + 1$
5. $f = 2iX^3 + (1 + i)X^2 + 5X - i$ și $g = X^2 - iX + 1; f, g \in \mathbb{C}[X]$	e) $q = 3X^3 + 3X^2 - 7X - 11, r = 10X + 14$
6. $f = 3X^4 + 2X^3 + X^2 + 3$ și $g = 2X^2 + X + 2; f, g \in \mathbb{Z}_5[X]$	f) $q = 5X^2 + 4X, r = X + 1$
	g) $q = 2iX - 1 + i, r = (4 - 3i)X + 1 - 2i$

III. Scrieți rezolvările complete:

1. Determinați polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, știind că prin împărțire la $X^2 + 1$, se obține câtul $X^2 - X + 1$ și restul $X - 1$.

Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + X^2 - X + 2$ și $g = X^2 + 2$. Folosind teorema împărțirii cu rest, determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul g .

2. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{Z}[X]$, $f = 6X^3 - 7X^2 + 3X + 2$ și $g = 2X^2 - 3X + 2$.

Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul g , folosind metoda coeficienților nedeterminați.

3. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{Z}_7[X]$, $f = 6X^4 + 2X^3 + 5X^2 + mX + n$ și $g = 5X^2 + 2X + 4$. Să se determine parametrii $m, n \in \mathbb{Z}_7$ astfel încât prin împărțirea polinomului f la polinomul g să se obțină restul $r = 2X + 3$.

4. Să se determine polinomul cu coeficienți raționali, de grad minim, care împărțit la $X^2 + X - 2$ dă restul $2X + 13$ și împărțit la $X^2 - X + 2$ dă restul $2X - 3$

Fișă de lucru 3

- 1) Se consideră polinomul $f = X^3 - 2X^2 + 1$
  - a) Arătați că $f(1) = 0$
  - b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 - 2X + 1$ (BAC 2013)
- 2) Arătați că polinomul $f = X^2 - 2X + 1$ este divizibil cu $X - 1$. Aflați câtul împărțirii.
- 3) Arătați că polinomul $f = X^3 - 9X^2 - X + 9$ este divizibil cu $X^2 - 1$.
- 4) Se consideră polinomul $f = X^3 - 4X - 1$
  - a) Calculați $f(0) + f(1)$
  - b) Arătați că $f + 1$ este divizibil cu $X^2 - 4$
- 5) Se consideră polinomul $f = X^3 + 2X^2 - X - 2$
  - a) Calculați $f(0) + f(1)$
  - b) Arătați că f este divizibil cu $X^2 - 1$
- 6) Aflați $a \in R$ pentru care polinomul $f = X^2 + a$ este divizibil cu $X + 2$
- 7) Aflați $m \in R$ pentru care polinomul $f = X^3 + mX^2 + 4$ este divizibil cu $X - 2$
- 8) Se consideră polinomul $f = X^3 + 2X^2 - 5X + m$
  - a) Aflați $m \in R$ pentru care polinomul f este divizibil cu $X - 1$
  - b) Pentru $m = 2$ aflați câtul împărțirii lui f la $X - 1$
- 9) Fie $f = X^4 + X^3 + X^2 + X - 4$
  - a) Arătați că f este divizibil cu $X - 1$
  - b) Calculați $f(1) \cdot f(2) \cdot \dots \cdot f(2014)$
- 10) Fie $f = (X - 1)^{2014} + (X - 2)^{2014}$. Arătați că f nu este divizibil nici cu $X - 1$, nici cu $X - 2$.

FISĂ DE LUCRU 4

Abia așteptați (știu!) să rezolvați următoarele exerciții.

- 1) Să se arate că polinomul f are rădăcinile indicate în cazurile:
  - a) $f \in R[X], f = X^3 - 4X^2 + 3X + 2, x_0 = 2;$
  - b) $f \in Q[X], f = X^4 + 3X^3 - 5X^2 - 9X + 10, x_0 = -2;$
  - c) $f \in Q[X], f = 2X^4 - 5X^3 + 4X^2 + X - 1, x_0 = \frac{1}{2};$
  - d) $f \in Z_5[X], f = X^4 + \hat{3}X^3 + \hat{2}X^2 + \hat{4}X - \hat{1}, x_0 = \hat{2}.$
- 2) Să se determine parametrii pentru care α este soluție a polinoamelor:
  - a) $f = 3X^3 - 4X^2 + mX + 1, f \in R[X], \alpha = 2;$
  - b) $f = X^4 + mX^2 - 2m^2, f \in C[X], \alpha = i;$
  - c) $f = X^3 + mX + \hat{1}, f \in Z_3[X], \alpha = \hat{2};$
  - d) $f = (m^2 - 3)X^4 + 2mX^3 + 5X^2 + (m - 1)X + 2, f \in R[X], \alpha = 2;$
  - e) $f = X^3 + mX^2 - mX - 4, f \in R[X], \alpha = \sqrt{2}.$
- 3) Determinați rădăcinile polinomului f și precizați ordinul lor de multiplicitate, dacă $f = (X - 2)^4(X + 1)^2(X + 3)(X + 1 - i)(X - 1 + i) \in C[X].$
- 4) Să se determine ordinul de multiplicitate al rădăcinii x_0 pentru polinoamele:
  - a) $f = X^5 - 3X^4 - X^3 + 11X^2 - 12X + 4 \in R[X], x_0 = 1;$
  - b) $f = X^4 + 4X^3 + 3X^2 - 4X - 4 \in R[X], x_0 = -2;$
  - c) $f = X^3 + \hat{2}X^2 + \hat{2}X + \hat{1} \in Z_3[X], x_0 = \hat{1}.$
- 5) Fie $f = X^4 - 8X^3 + 23X^2 - 28X + 12$. Determinați ordinul de multiplicitate a rădăcinii 2 a polinomului f . Scrieți descompunerea în factori de gradul întâi a polinomului f .
- 6) Fie $f = aX^4 + bX^3 + 1 \in Q[X]$. Să se determine $a, b \in Q$ astfel încât $f : (X - 1)^2$.
- 7) Să se determine parametrii reali a, b și c astfel încât polinomul $f = X^4 + (a - 1)X^3 + (b + 2)X^2 + X + c - 3$ să admită rădăcina triplă $x = 1$.
- 8) Formulați o problemă asemănătoare problemei 7) și rezolvați-o utilizând derivatele unui polinom.
- 9) Să se determine parametrii reali a și b astfel încât polinomul $f = X^4 + 6X^3 + 8X^2 - aX + b$ are rădăcina dublă $x = -3$. Să se determine celelalte rădăcini.

**Nu vă necăjiți prea tare dacă nu am avut timp să le rezolvăm pe toate!
Siguri le veți termina singuri, acasă. Succes!**

FIȘĂ DE LUCRU 5

EXERSARE

1. Fie x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului $f = x^3 - 3x^2 + 2x - 3$. Demonstrați că:
 $x_1 + x_2 + x_3 + x_1x_2x_3 = 3(x_1x_2 + x_2x_3 + x_1x_3)$.
2. Se consideră polinomul $f = x^4 - (m + 1)x^3 + 2x^2 - mx + 3, m \in \mathbb{R}$, iar x_1, x_2, x_3, x_4 rădăcinile sale. Determinați valoarea lui m , dacă: $x_1 + x_2 + x_3 + x_4 = 2023$.
3. Fie $f = x^3 - 6x^2 + 11x - 6 \in \mathbb{R}[X]$. Dacă notăm cu x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului, să se calculeze:

$$S = x_1^2 + x_2^2 + x_3^2.$$

4. Fie $f = x^3 - 2x^2 - 2x + a \in \mathbb{R}[X]$. Determinați numărul real a , dacă rădăcimile sale x_1, x_2, x_3 verifică relația:

$$\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3} = \frac{1}{2}.$$

5. Fie polinomul $f = x^3 + 2x^2 - 5x - 6 \in \mathbb{R}[X]$. Dacă notăm cu x_1, x_2, x_3 rădăcinile sale, să se calculeze determinantul:

$$D = \begin{vmatrix} x_1 & x_2 & 1 \\ x_2 & x_3 & 1 \\ x_3 & x_1 & 1 \end{vmatrix}.$$

APROFUNDARE

1. Fie $f = 8x^3 - 6x^2 - 3x + 1 \in \mathbb{C}[X]$. Să se determine rădăcinile polinomului f știind că ele sunt în progresie aritmetică.
2. Fie $f = x^4 - x^3 - mx^2 - x + n \in \mathbb{C}[X]$. Să se determine parametrii reali m și n astfel încât polinomul f să aibă rădăcină dublă pe 1 și apoi să se găsească și celelalte două rădăcini.
3. Să se afle rădăcinile polinomului $f = 3x^3 + 7x^2 - 18x + 8$ știind că între rădăcinile sale există relația: $x_1 + x_2 = -3$.
4. Fie $f = x^3 - 6x^2 + 12x - m \in \mathbb{C}[X]$. Fie x_1, x_2, x_3 rădăcinile sale, demonstrați că:
 $(x_1 - x_2)^2 + (x_2 - x_3)^2 + (x_3 - x_1)^2 = 0$.
5. Se consideră polinomul $f = x^3 - 6x^2 + 12x - m \in \mathbb{C}[X]$. Să se afle numărul real m , dacă toate rădăcinile polinomului sunt reale.
6. Fie $f = mx^3 - 6x^2 + 3x - 1 \in \mathbb{C}[X]$, m număr real nenul. Fie x_1, x_2, x_3 rădăcinile sale
  - a. Demonstrați că $\frac{1}{x_1^2} + \frac{1}{x_2^2} + \frac{1}{x_3^2} = \left(\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3}\right)^2 - \frac{2(x_1+x_2+x_3)}{x_1x_2x_3}$.
  - b. Demonstrați că valoarea expresiei $\frac{1}{x_1^2} + \frac{1}{x_2^2} + \frac{1}{x_3^2}$ nu depinde de m .
  - c. Demonstrați că polinomul f nu are toate rădăcinile reale.

Fișă de lucru 6

1. Să se calculeze câtul și restul împărțirii polinomului $f = 4X^5 - 2X^4 + 5X^2 - X + 9$ la polinomul $g = X^2 - 3X + 4$, $f, g \in \mathbf{R}[X]$.
2. Fie polinoamele $f, g \in \mathbf{R}[X]$, $f = 4X^4 - 3X^3 - 2X^2 + X - 10$ și $g = X + 3$. Folosind schema lui Horner să se calculeze câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul g .
3. Fie polinoamele $f, g \in \mathbf{R}[X]$, $f = 3X^4 - 4X^3 + 2X^2 + X - 5$ și $g = X + 2$. Folosind schema lui Horner să se calculeze câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul g .
4. Să se determine în funcție de parametrul real m , gradul polinomului $f = (m-1)X^3 + (m^2 - 1)X^2 - 3X + 1$.
5. Să se determine în funcție de parametrul real m , gradul polinomului $f = (m^2 - 5m + 6)X^4 + (m^2 - 4)X^3 - (m - 2)X^2 + 3X + 2$.
6. Determinați $m, n \in \mathbf{R}$ știind că polinomul $f = X^4 + (2m+n)X^3 + (m-n)X + 1$ se divide cu $(X + 1)^2$.
7. Determinați $m, n \in \mathbf{R}$ știind că polinomul $f = X^4 + (2m+n)X^3 + (m-n)X + 1$ se divide cu $(X - 1)^2$.
8. Fie $f \in C[X]$. Știind că $f(1) = 6$, $f(-1) = 4$ și $f(-2) = 7$ determinați restul împărțirii polinomului f la polinomul $(X^2 - 1)(X + 2)$.
9. Fie $f \in C[X]$. Știind că $f(-1) = 4$, $f(1) = 1$ și $f(2) = 7$. Determinați restul împărțirii polinomului f la polinomul $(X^2 - 1)(X - 2)$.
10. Se consideră polinomul $f = X^4 - 4X^3 + 7X^2 - 16X + 12$.
  - a) Să se determine câtul și restul împărțirii polinomului f prin $X^2 - 4X + 3$.
  - b) Să se descompună polinomul f în produs de polinoame ireductibile peste $\mathbf{R}$ și peste $\mathbf{C}$.
  - c) Să se rezolve ecuația $f(3^x) = 0$, $x \in \mathbf{R}$.
11. Se consideră polinomul $f = X^4 - 3X^3 + 11X^2 - 27X + 18$.

- d) Să se determine câtul și restul împărțirii polinomului f prin $X^2 - 3X + 2$.
- e) Să se descompună polinomul f în produs de polinoame ireductibile peste $\mathbf{R}$ și peste $\mathbf{C}$.
- f) Să se rezolve ecuația $f(2^x) = 0$, $x \in \mathbf{R}$.
12. Se consideră polinomul $f = X^8 + 4X^4 + 3$, $f \in \mathbf{Z}_5[X]$.
- a) Arătați că polinomul f nu are rădăcini în $\mathbf{Z}_5$.
- b) Demonstrați că polinomul f este reductibil peste $\mathbf{Z}_5$.
13. Se consideră polinomul $f = 2X^8 + 3X^4 + 1$, $f \in \mathbf{Z}_5[X]$.
- a) Arătați că polinomul f nu are rădăcini în $\mathbf{Z}_5$.
- b) Demonstrați că polinomul f este reductibil peste $\mathbf{Z}_5$.

**TEST DE EVALUARE – INELE DE POLINOAME
CLASA a XII-a (Filiera tehnologică -3 ore/săpt.)**

MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Competențe de evaluat	C1	C3.2	C5.2	C6.2	TOTAL
Conținuturi					
Forma algebrică a unui polinom. Operații.	1.(5 p)			3.(10 p)	15 p
Valoarea numerică a unui polinom			11.(5 p)	2.(5 p)	10 p
Teorema împărțirii cu rest			4.(10 p)		10 p
Împărțirea cu X-a. Schema lui Horner		5.(10 p)			10 p
Divizibilitatea polinoamelor. Teorema lui Bezout		9.(10 p) 10.a)(5 p)	6.(10 p)		25 p
Descompunerea unui polinom în factori ireductibili				8.(5 p)	5 p
Rădăcinile unui polinom			7.(5 p)		5 p
Relațiile lui Viete				10.b) (10 p)	10 p
Total	5 p	25 p	30 p	30 p	90p

COMPETENȚELE DE EVALUAT ASOCIATE TESTULUI DE EVALUARE:

- C1.** Recunoașterea mulțimilor de polinoame.
- C3.2.** Aplicarea unor algoritmi în calculul polinomial sau în rezolvarea ecuațiilor algebrice.
- C5.2.** Determinarea unor polinoame sau ecuații algebrice care îndeplinesc condiții date.
- C6.2.** Aplicarea, prin analogie, în calcule cu polinoame, a metodelor de lucru din aritmetica numerelor.

TEST EVALUARE – INELE DE POLINOAME
CLASA a XII-a (Filiera tehnologică -3 ore/săpt.)

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timpul efectiv de lucru: 50 minute

- (5p) 1. Să se scrie sub formă algebrică polinomul $f = (X + \hat{3})^2 + (\hat{3}X + \hat{1})^2 \in Z_5[X]$.
- (5p) 2. Se dă polinomul $f \in R[X]$, unde $f = 2X^3 + 3X^2 - 5X - 4$. Să se calculeze media aritmetică a numerelor $f(-1)$ și $f(2)$.
- (10p) 3. Să se calculeze $f + g, f - g$ și $\hat{2}f - g$ în inelul $Z_3[X]$ știind că $f = X^2 + X + \hat{1}$,
 $g = X^3 - X^2 + X - \hat{1}$.
- (10p) 4. Fie polinoamele cu coeficienți reali $f = 4X^3 - 6X^2 - aX + b, g = X^2 - X + 2$.
Să se determine $a, b \in R$ astfel încât restul împărțirii lui f la g să fie $-15X + 3$.
- (10p) 5. Se consideră polinoamele $f, g \in R[X]$, unde $f = X^4 + 4X^3 - 9X^2 - 35X - 7$ și
 $g = X - 3$. Să se determine câtul și restul împărțirii polinomului f la g .
- (10p) 6. Fie polinoamele cu coeficienți reali $f = 2X^3 - 4X^2 + (3m + 1)X + m^2$ și
 $g = X - 1$. Să se determine $m \in R$ astfel încât restul împărțirii lui f la g să fie -1 .
- (5p) 7. Se consideră polinomul $f \in R[X]$, unde $f = X^3 + 5X^2 - 6X + m, m \in R$. Care este
valoarea parametrului real m știind că $x = -1$ este rădăcină a polinomului f ?
- (5p) 8. Să se descompună polinomul $f = X^3 - 2X^2 - 2X + 4$ în factori ireductibili peste
 $R[X]$.
- (10p) 9. Să se arate că polinomul f se divide cu polinomul g în cazul
 $f, g \in Z_5[x], f = \hat{2}X^3 + \hat{3}X^2 + \hat{4}X + \hat{2}, g = X + \hat{2}$.
10. Se consideră polinomul $f \in R[X], f = X^3 - 4X^2 + 3X + 2$.
- (5p) a) Să se arate că f este divizibil cu $X - 2$.
- (10p) b) Să se calculeze $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3}$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .
- (5p) 11. Fie polinomul cu coeficienți reali $f = X^3 - (a - 2)X^2 - X + 4$. Pentru $a = 3$, să
se calculeze $(1 - x_1) \cdot (1 - x_2) \cdot (1 - x_3)$.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

- Pentru orice soluție corectă, chiar dacă este diferită de cea din barem, se acordă punctajul maxim corespunzător.
- Nu se acordă fracțiuni de punct, dar se pot acorda punctaje intermediare pentru rezolvări parțiale, în limitele punctajului indicat în barem.

Nr. item	Soluție	Punctaj acordat
1.	$f = X^2 + X + \hat{4} + \hat{4}X^2 + X + \hat{1} =$	3 p
	$= \hat{2}X$	2 p
2.	$f(-1) = -2 + 3 + 5 - 4 = 2$	2 p
	$f(2) = 16 + 12 - 10 - 4 = 14$	2 p
	$M_a = \frac{2 + 14}{2} = 8$	1 p
3.	$f + g = X^3 + \hat{2}X$	3 p
	$f - g = \hat{2}X^3 + \hat{2}X^2 + \hat{2}$	3 p
	$\hat{2}f - g = \hat{2}X^2 + \hat{2}X + \hat{2} - X^3 + X^2 - X + \hat{1} =$	2 p
	$= \hat{2}X^3 + X$	2 p
4.	$q = 4X - 2, r = (-a - 10)X + b + 4$	5 p
	$(-a - 10)X + b + 4 = -15X + 3$	1 p
	$-10 - a = -15 \Rightarrow a = 5$	2 p
	$b + 4 = 3 \Rightarrow b = -1$	2 p
5.	Aplicând schema lui Horner sau algoritmul de împărțire, se obține: $q = X^3 + 7X^2 + 12X + 1$	5 p
	$r = -4$	5 p
6.	$f(1) = -1$	3 p
	$2 - 4 + 3m + 1 + m^2 = -1 \Rightarrow m^2 + 3m = 0 \Rightarrow m(m + 3) = 0 \Rightarrow$	5 p
	$m_1 = 0$ și $m_2 = -3$	2 p
7.	$f(-1) = 0 \Rightarrow$	3 p
	$-1 + 5 + 6 + m = 0 \Rightarrow m = -10$	2 p
8.	$f = X^2(X - 2) - 2(X - 2) =$	2 p
	$= (X - 2)(X^2 - 2) = (X - 2)(X - \sqrt{2})(X + \sqrt{2})$	3 p
9.	$f(-\hat{2}) = f(\hat{3}) = \hat{2} \cdot \hat{2} + \hat{3} \cdot \hat{4} + \hat{4} \cdot \hat{3} + \hat{2} =$	6 p
	$\hat{4} + \hat{2} + \hat{2} + \hat{2} = \hat{0} \Rightarrow f : g$	4 p

10. a)	$f(2) = 2^3 - 4 \cdot 2^2 + 3 \cdot 2 + 2 =$	3 p
	$= 8 - 16 + 6 + 2 = 0 \Rightarrow f : (X - 2)$	2 p
10. b)	$x_1 + x_2 + x_3 = 4; x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3 = 3; x_1x_2x_3 = -2$	6 p
	$\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3} = \frac{x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3}{x_1x_2x_3} =$	3 p
	$= -\frac{3}{2}$	1 p
11.	$f = X^3 - X^2 - X + 4$	1 p
	$(1 - x_1) \cdot (1 - x_2) \cdot (1 - x_3) = f(1) =$	2 p
	$= 1 - 1 - 1 + 4 = 3$	2 p